

René Freund

Idemo na more

roman

LEYKAM
international

RENÉ FREUND
IDEMO NA MORE
roman

Zagreb, 2023.

NAKLADNIK
Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA
Jürgen Ehgartner

UREDNIKA
Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S NJEMAČKOGA
Vedrana Gnjidić

LEKTURA I KOREKTURA
Neli Mindoljević

© 2023 Leykam international d.o.o., Zagreb
Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati,
fotokopirati ni na bilo koji drugi način reproducirati
bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: „Ans Meer“. © 2018 Deuticke in der Paul Zsolnay
Verlag Ges.m.b.H., Wien

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Ministarstva
kulture i medija Republike Hrvatske.

Gefördert durch das Bundesministerium Kunst, Kultur,
öffentlicher Dienst und Sport Österreich.

 Bundesministerium
Kunst, Kultur,
öffentlicher Dienst und Sport

ISBN 978-953-340-158-4

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001165226.

ILUSTRACIJA NA NASLOVNICI
© Lukas Millinger / Anzinger & Rasp, München

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
Tvrtno Gregurić

TISKARA
Denona d.o.o., Zagreb

Tiskanje dovršeno u ožujku 2023.

RENÉ FREUND
IDEMO NA MORE

roman

Prevela s njemačkoga
Vedrana Gnjidić

LEYKAM international

za Tinu

1

Nakon tog poziva, Doris je odmah znala što joj je činiti.

Sjuri se niza stube, kroz vrata kuće, pa kroz vrata u ogradi. Uđe u auto i pokuša ga pokrenuti.

Kada bi je upitali kakav automobil ima, odgovorila bi: „Crveni.” Nije bila od onih ljudi koji pamte marke automobila. Neki francuski jest. Ili možda ipak talijanski.

Kao što je to često bio slučaj, stara kanta nije htjela upaliti. Doris uzrujano izvuče ključ pa ga odmah pokuša ponovno ubaciti. Motor se oglasi jadrnim jaukom, a Doris osjeti kako joj sličan jecaj dopire iz grla. Ne sada! Molim te, zašto baš sada?!

Objema je šakama lupala po upravljaču sve dok je šake nisu počele doista boljeti. „Aaaahhh!” zaurla, iskoči iz auta i ponovno potrči uza stube.

„Tvoj ključ od auta, brzo!” Peter je ležao na kauču i jedva otvorio natečene kapke.

„Molim?”

„Gdje ti je ključ od auta?”

„Što će ti moj auto?”

„Da se odvezem.”

„Ima 410 KS, ne bi trebala...”

„Sada. Odmah. Idem.”

Doris se obično nije tako ponašala, a kako je Peter bio previše iscrpljen da bi dalje ispitivao, samo je rekao: „Na komodi je.”

Doris zgrabi ključ i sjuri se niza stube. Kako se često rugala tom automobilu. Razmetljiv. Nakazan. Živa sramota. Klimatska štetočina prve klase. Ali, za ono što je ona namumila, 410 KS, eventualno i uz nešto snage za razbijanje, nije moglo biti viška.

Anton, vozač autobusa, ovaj dan neće zaboraviti dok je živ. Poslije će mu se čak činiti kao da je taj jedan dan zapravo činio polovicu njegova života. Ali, kada se zaustavio pred općinskim uredom u Allmau, to još nije mogao ni naslutiti. Bilo je 6:34, a školska su se djeca umorno gegala prema vratima koja su se otvorila zvučeći kao da uzdišu. Zapravo, kao da su ispuštala dva uzdaha. Vrata su uzdisala, a uzdisao je i Anton.

Većina djece imala je slušalice u ušima. Anton je dobio dojam da tako ne samo da ne čuju ništa oko sebe, već manje toga i vide. Ali to mu nije smetalo. Više mu je smetalo to što on iz sigurnosnih razloga nije smio začepiti svoje uši poput njih.

„Dobro jutro”, reče Helene.

„Dobro jutro”, odgovori Anton, vozač autobusa.

„Dobro jutro”, pozdravi Ferdinand.

„Dobro jutro”, odgovori Anton.

Vozač autobusa ima veliku odgovornost. Pogotovo vozač koji vozi redovne linije.

Svaki dan mora navrijeme odrađivati istu dionicu kako bi jutrima dovezao svu djecu i mlade iz sela do različitih škola u gradu. I poslijepodne ih ponovno vratio kući. Zimi je u rano jutro još uvijek bilo mračno, a ponekad ponovno i poslijepodne. Ljeti u autobusu jedva da se moglo disati od silne vrućine jer se prozori nisu mogli otvoriti, a kada bi Anton pritisnuo

prekidač za paljenje klimatizacije, ne bi se dogodilo ništa osim što bi prekidač sada stajao na jedinici. Anton je uvijek morao voziti istu dionicu, baš uvijek, bilo da su ceste mokre, bilo da su ceste skliske, bilo da je umoran, bilo da se baš i ne osjeća dobro, izbjegavajući greške, nesreće i velika kašnjenja.

Usprkos velikoj odgovornosti, Antona posao koji je radio baš i nije ispunjavao. Stvarnost ovoga teškog posla na komadiće je razbila njegov dječjački san, postati vozačem autobusa. Svaka vožnja na neki je način bila drukčija od prethodne, ali opet na neki način i sasvim jednaka. Prvo bi galamili učenici nižih razreda, a kada bi oni izišli, zavlada bi tišina jer su stariji učenici u školu išli drijemajući, u nekoj vrsti budne kome. Ipak, vozač autobusa zacrtao je sebi jednu stvar: naučit će tu djecu da trebaju pozdravljati. Jer, onomu tko zna pristojno pozdravljati lakše je u životu. Pozdrav je u načelu temelj upoznavanja. Bez pozdrava ne bismo imali prijatelje, nitko se ne bi mogao zaljubiti, a ni začeti djecu bez prethodnog pozdrava. Ili bi u svakom slučaju bilo podosta nepristojno da je tako. Dakle, bez pozdrava nema čovječanstva. I čak kada jednoga dana budemo stajali na vratima raja, jedan „Bogdaj” bio bi poprilično prikladan, tako je razmišljao Anton.

„Dobro jutro”, reče Anton.

Erik mu ne odgovori. Anton začuje ritmičan bas kako probija kroz Erikove slušalice.

Kada se mladić pokuša provući pokraj njega odsutna duha, Anton ga potapša po ruci.

„Pokaz?” upita najstrože što je mogao.

„Ha?” odvrati Erik i izvadi slušalicu iz jednog uha. Bas je snažno udarao. Vjerojatno je već odavno oglušio, pomisli Anton, ili mu je mozak omlohavio od silnih vibracija.

„Kaže se kako molim”, reče Anton.

„Kako molim što?” upita Erik.

„Imaš li pokaz?”

„Dobro jutro”, nastavi Erik.

Sva su djeca ionako imala pokaz, ali kada netko od njih ne bi pozdravio, Anton bi posegnuo za odgojnom metodom kontrole karata. Anton i vrata zajedno uzdahnu. Žmigavac, retrovizor, idemo dalje. Topao fen snažno je puhao i grijao to kasnoproljetno jutro. Još dva mjeseca do ljetnih praznika. Tada je Anton bio najtužniji. I ljeti je svakodnevno vozio u grad jer linijski autobus naravno mora ostati vjeran svojoj ruti, ali tijekom praznika najčešće se vozio sam, a tada se čovjek lako osjeti usamljenim.

Sljedeća postaja, „Na livadi”, Antonova najdraža stanica. Izgledala je upravo tako kako se i zvala. Ovdje se još nitko nikada nije ukrcao ni iskrcao.

Na kraju sela.

Anton je starije učenike već uspješno pretvorio u pozdravljajuće članove društva. Evu i Raphaela, na primjer, koji su se upravo ukrcavali. Bili su još umorniji od djece jer se sa sedamnaest i ne može ići spavati prije dva, a kada ujutro u šest zazvoni budilica, noć je naravno bila kratka.

„Dobro jutro”, prošapće Eva pomalo se mučeći s provlačenjem gitare kroz vrata autobusa.

„Dobro jutro”, promrmlja Raphael.

Anton i vrata zajedno uzdahnu. Žmigavac, retrovizor, naprijed do iduće stanice. Prema gradu, prema školi. Kao i uvijek. No ovoga će se dana odvesti mnogo dalje od toga uobičajenog cilja.

3

Doris je na ovom ključu od auta uzalud tražila nešto nalik pravom ključu. Nije pronašla ništa. A čak i da je nešto bila pronašla, ovaj auto nije imao kontaktnu bravu. Bijesno je okretala upravljač i zatim vidjela slova na zaslonu: pritisnite kočnicu, pritisnite tipku za kretanje.

Pritisne oboje. Prijeteće grgljanje motora vibriralo joj je cijelim tijelom.

„R”, to mora da je rikverc. A onda?

„D” kao Doris. Vrijedilo je pokušati.

Tijekom ubrzavanja imala je osjećaj kao kod kretanja zrakoplova, ubrzano lupanje srca i onaj osjećaj stezanja u želudcu. Nasreću kočnice nisu bile nimalo nalik njezinu prastaru vozilu jer bi se inače odmah bila zabila u stražnji dio auta ispred sebe.

Prestizanje. Sustizanje. Vraćanje. Doris je poprilično nesputano jurila seoskom cestom i nakon nekoliko minuta u strahu shvatila da zapravo uživa u vožnji.

Djeca su se smijala. Anton je nekoliko puta čuo svoj nadimak. Znao je da ga zovu „Medeni”. Debeli su ljudi obično na glasu kao ugodne osobe pa je „Medeni” zapravo dosta prikladno. Naravno, ni taj nadimak nije baš odražavao veliko poštovanje, ali Anton se ježio od pomisli na to da druge vozače zovu „Srebrna Leđa” ili „Ribljoglavi”, a „Medeni” mu je ipak bilo draže od toga. Osim toga, Anton nije bio jako debeo. Barem je on tako mislio. Možda nekako medvjedast, ali sigurno ne debeo.

Sigurno ne debeo, ali možda trom? Nedovoljno borben? Jučer je tu bio neki muškarac koji je kašljao. Na balkonu njegove susjede. Anton ga nije vidio i možda je teško zamisliti da je muškarac koji kašlje na susjedinu balkonu doista problem. Anton zvuk toga kašlja više nije mogao izbaciti iz glave. Svaki put kada bi ga čuo urezao bi mu se u srce, da, urezao, barem je on to tako osjećao u svojim širokim grudima. Sudeći prema zvuku kašlja, taj je drugi sigurno bio mlađi od Antona (to je bilo lako), bogatiji od Antona (to je bilo još lakše) i lakši od Antona (to je bilo najlakše). Anton je mogao biti uvrijeđen ili povrijeđen, možda je čak morao biti i bijesan, ali zapravo je samo bio tužan. Toga je dana bio tako tužan da je uzdisao tijekom vožnje, čak i bez svojih vrata.

Otkad je autobusna linija privatizirana, Anton je vozio prastari autobus. „Upcycling”, tako su oni to zvali. Anton je dobio otkaz kao vozač udruženja javnih prometnih poduzeća

da bi ga odmah nakon toga ponovno zaposlilo privatno autobusno-prijevozničko trgovačko društvo. Političari to opisuju kao „davanje prostora snagama gospodarstva”; ili „poduzetničku slobodu” ili „liberalizaciju javnog prijevoza”. Za Antona je ta sloboda značila manje novca, ali zato više posla. I otrcani autobus. Privatna tvrtka otkupila je prastare žute poštanske autobuse i nije si dala truda čak ni prelakirati ih. No ipak, kada bi se na tim autobusima nešto pokvarilo, Anton je to najčešće mogao popraviti sam, i iskreno, ti autobusi nisu bili udobni, ali nisu se mogli ni nešto previše pokvariti. Moderni su autobusi bešumno klizili cestama, ali stalno su im svijetlile neke lampice upozorenja. Onda bi s njima valjalo u radionicu gdje bi čitav golemi autobus prikopčali na maleno računalo. Računalo bi reklo da je sve u redu; voditelj radionice rekao bi da je sve u redu, Anton bi se odvezao, a dva zavoja dalje ponovno bi se upalila lampica. Onda bi se Anton vratio u radionicu, a glavni mehaničar bi rekao: „Ma lampica upozorenja malo je poludjela.“ Tako bi to bilo svaki put. Ali, kao što je već rečeno, samo s novim autobusima.

U Altbachu ulazi Deniza. Ona je bila jedino dijete koje je ulazilo u Altbachu. U Altbachu je bilo znatno više pogreba nego krštenja, a kada bi se začula crkvena zvana, svi bi se pitali zvoni li ponovno zvono za mrtve. „Deniza”. Tako je pisalo u njezinu pokazu. Ne Denise ili Denisa, tako su se zvale one domaće, nego Deniza. Neka vrsta „migrantskog podrijetla”, tako se to danas nazivalo. Antonu je to bilo svejedno, tko je god imao pokaz ili poništio kartu ili barem pozdravio, mogao se povesti, i basta. Potajno je mislio da bi stanovnici Altbacha mogli biti itekako zahvalni za to malo migranata, da su ostali prepušteni samima sebi, već ih odavno više ne bi bilo. Usput budi rečeno, djeca takozvanoga migrantskog

podrijetla uglavnom su bolje govorila njemački od domaćih. Denizino „Dobro jutro” zvučalo je primjetno jasnije i ljepše od „j'tro” koje bi promrmrljali domorodci.

No kao što je već rečeno, ako su imali pokaz, Antonu je bilo svejedno kako kažu „dobro jutro”, kao što mu je i gotovo sve ostalo bilo svejedno. Samo kada bi tko zanovijetao ili izazivao nevolju, a to su opet često bili momci s takozvanim migrantskim podrijetlom, onda je Anton nevoljko, ali nedvojbeno razjasnio da je on šef u tom autobusu, a budući da se prema svima odnosio jednako, svi su mu to i vjerovali. Svi osim samog Antona koji je znao da svakom godinom sve manje sudjeluje u odlučivanju, sve manje ga se sluša. Ali za ove momke to je još bilo dovoljno. Anton je bio visok metar i devedeset, težak 110 kilograma i imao je gustu bradu. Kada bi se namrštio, ušutjeli bi i nemirni *kick*-boksaci muha kategorije.

Jedan se jedini put jedan od njih htio dokazati, to je bilo prije otprilike dva tjedna. Kevin, bez migrantskog podrijetla, ali zato iz skorojevičke kuće, što se moglo prepoznati na skupim markiranim komadima odjeće izgledom još poderanijih od istinski pohabane odjeće. Kevin s irokezom, stari znanac. Uvijek je tražio nevolju u obliku natezanja za mjesto ili zbog neke djevojke ili oboje. Prije dva tjedna radilo se o sjedalu pokraj jedne djevojke, a Kevin, taj junak pod kapuljačom, pogonjen energetske pićima, namjerio se na Ferdinanda i samo ga bacio na pod. Ferdinand je ležao na podu poprilično zbunjen jer nije bio navikao na natezanja zbog čega se nije ni branio protiv udaraca koje mu je Kevin zadavao svojim glomaznim kožnatim cipelama. Anton je stao između njih, držao Kevina podalje dok Ferdinand nije uspio iznova stati na noge. Kada ga je pustio, Kevin je stao u napadački položaj

i zavrištao: „Šta oćeš ti, debeli starkeljo, s tim svojim usranim kantobusom?!” Anton se na to morao nasmijati. „Usrani kantobus”, to mu je bilo smiješno. Osim toga, bilo je i istinito. No razbješnjene ljude ništa ne provocira više od srčana smijeha, tako da je i ovaj kapuljaš u hudici zaista usmjerio nekoliko udaraca šakom prema Antonu. Anton je Kevina mogao držati na distanci već i samo dosegom svojih snažnih ruku a da mu pritom ne savije ni najmanju vlas njegove irokeze, a iz autobusa ga je lako iznio podignuvši ga za kapuljaču.

Već dva tjedna čak i ulični borci kapuljača-frakcije promrmljaju nekakav pozdrav, „poz’rav” bi valjda trebalo biti „pozdrav”, ali svejedno, Anton je to brojio pod dobru volju. No ti su se dečki ionako vozili samo jednu stanicu unutar grada, od zelenih livada i svježega seoskog zraka bježali su kao vrag od tamjana.

„Dobro jutro”, reče Deniza, pokaže svoj pokaz zračeci poduzetnošću. Uvijek je zračila poduzetnošću.

„Dobro jutro, Deniza”, odvrati Anton i izgovori njezino ime kako se i piše, kako ga je djevojčica uputila.

Anton često nije mogao spavati. Nije znao zašto. Zapravo je sve bilo u redu. U sekundi – ili u stotinki sekunde? – kada bi osjetio da će zaspati, njegovim bi tijelom prostrujalo nešto poput električnog vala. Imao je osjećaj kao da su mu svi živci pod naponom. Onda bi mu srce počelo divlje lupati, a započele bi letjeti i misli. Zaspati sa sto i dvadeset otkucaja u minuti i nezaustavljivim mislima bio je besmislen pothvat. Piši propalo.

U takvim bi slučajevima Anton rado bio popio pivo. Ili dva. Ali ako je ponoć i jutarnja smjena počinje u pet, on kao vozač autobusa tada ne smije popiti pivo. A pogotovo ne tablete za spavanje. Zato si Anton zlovoljan ugrije mlijeko s medom.

„Mlijeko s medom, prebroj’ ovce redom”, to je uvijek govorila njegova majka. Anton je mrzio mlijeko čak i mimo ove grozne rime. A slatko mlijeko nekako bi mu teško leglo na želudac, pa mu je bilo lagano mučno i to ga je ipak omamljivalo. Možda su njegova sjećanja iz djetinjstva doprinijela toj blagoj paralizi. Kada imaš majku koja ne samo da se zove Mechtild*, već se tako borbeno i ponaša, nije ti lako. Dokle je god sezalo njegovo sjećanje, Anton se sjećao da se njegova majka jako brinula za njega. *Prehladit ćeš se, uzmi šal! Od listopada do ožujka nikako iz kuće bez kape! Pazi kako prelaziš cestu!* To je vikala još i za četrnaestogodišnjim Antonom, a

* Mechtild – staronjemačko ime u značenju ‘snažna u boju’, borbeno karaktera.

on je od srama htio propasti u zemlju. Otac ga nikada nije uzeo pod svoju zaštitu jer je Mechthild kontrolirala i njega.

Ali, kako to već biva, poslije svi ipak postanemo pomalo nalik na svoje roditelje. Osim gladi, s kojom nikako nije izlazio na kraj, Anton je volio imati sve pod kontrolom. To se nije odviše pozitivno odrazilo na pokušaj da utone u san jer je bit padanja u san gubitak kontrole. Moraš se pustiti. „Moraš” i „pustiti”, to ne ide zajedno. Anton je toga bio svjestan, ali to mu nije pomagalo. Zato je sjeo na svoj balkončić i sanjao o tome da sasvim malo i sasvim nježno izgubi kontrolu, s Doris. Da, s Doris mu se to činilo sasvim privlačnim.

Doris, tako se zvala njegova susjeda. Uzak puteljak pun niska drveća i cvijeća odvajao je njihove kuće. Ponekad bi i Doris sjedila na svojem cvijećem okićenu balkonu i pušila, ni dvadeset metara od Antona.

Doris bi zimi blagdanski ukrasila balkon. Anton bi sjedio na svojem balkonu u pidžami i parki, sa svojom čašom mlijeka s medom, i grijao se misleći da Doris leži na svojem kauču pred kaminskom vatrom čitajući knjigu. Njezini su zastori gotovo uvijek bili rastvoreni i Anton bi je ponekad ugledao kako oskudno odjevena prolazi kroz dnevnu sobu. Zamišljao je kako bi njezino tijelo bilo toplo i meko kada bi ga dodirnuo, ali onda bi brzo opet ušao u stan jer mu je to ponajprije bilo neugodno, a osim toga nije mu baš ni pomagalo da zaspi.

Sada u kasno proljeće balkon susjede Doris već je sličio malenoj džungli, posvuda bujajuće zelenilo i raskošni cvjetovi.

Doris je imala poludugu tamnu kosu i zelene oči. Ili su bile plave? Tirkizne? Kada bi se sreli u maloj trgovini u mjestu prilikom kupovine, Antonu se činilo da je boja njezinih očiju svaki put malo drukčija, ali svaki bi se put usudio baciti tek

kratak pogled, zato je još uvijek bio malo nesiguran oko toga.

Anton je jedno znao s nepogrešivom sigurnošću: naime, da je Doris najljepša žena na cijelome svijetu. Ostale milijarde nije morao ni poznavati da bi to mogao izjaviti. A sudbina je upravo njemu podarila najljepšu ženu na svijetu kao susjedu.

Anton je nekoliko puta pomogao Doris ponijeti namirnice iz trgovine kući.

„Hoćeš li ući na kavu?” Doris bi ga to uvijek pitala i pritom treptala svojim zanosnim očima.

„Rado jednom prilikom”, Anton bi najčešće tako odgovorio i onda našao neku izliku zašto ne može.

No prije dva mjeseca, točno govoreći 4. ožujka, sreli su se na odjelu voća. Anton je kupio banane, a Doris jagode.

„Jedna brzinska kava, daj dođi jednom”, rekla je. U tom su malenu mjestu svi bili na „ti”, i naravno da je Doris znala da je Anton vozač autobusa, jednako kao što je Anton znao da Doris radi za poduzeće koje se bavi proizvodnjom namještaja od prirodnih materijala.

Anton je u sebi razmišljao o ponudi i, ocijenivši da nije bila dvosmislena, spontano je odlučio poći s Doris.

Autobus se sada približavao gradu. Anton se radovao svojoj pauzi. Ponio je pet pereca i tri kobasičice. I veliku bocu Coca-Cole.

Ne samo da su se promijenila djeca kako se približavao gradu, već i njihove užine. Prvo bi ulazila seoska djeca. Imala su rumene obraze, sjajne kao jabuke u jesen, a ako bi doručkovala u autobusu, onda bi jela velike kriške crnoga kruha, s debelim slojem maslaca i s masnim špekom. To je sigurno bilo ukusno. Anton je tolerirao uživanje u busu jer mu se od svih ljudskih potreba jelo činilo najnužnijim, a od svih grijeha prejedanje najlakšim za oprost.

Što su bili bliže gradu, to su djeca postajala bljeđom i manjom, jeli bi jabuke ili mrkve iz Tupperware-posuda i srkali neke *smoothieje* u plastičnim pakiranjima, poslije je onda bilo smeća, ali nepotrebna, smatrao je Anton.

Carla i njezina kći Annika čekale su na stanici. U ovom slučaju nije bilo tako da je majka pratila kćer, već obratno. Anton stane, otvori vrata i iziđe kako bi pomogao Carli. Carla je sjedila u kolicima.

„Dobro jutro, kako smo?” upita Anton.

„Divno”, odvrati Carla. „Noćas sam imala takve bolove da nisam mogla spavati, pa sam zato imala puno vremena za razmišljanje i na pamet su mi pale odlične ideje.”

„Aha”, reče Anton i uhvati Annikin skeptičan pogled. Carla je uvijek bila radosna. Uvijek optimistična. Činilo se da

Annika pati zbog toga. Imala je jedanaest godina, ali točno je znala što znači rak u uznapredovalu stadiju. I svatko je mogao vidjeti kako je njezina majka doslovno nestajala, kako je postajala sve mršavijom i slabijom.

Anton posjedne Carlu na mjesto u prvom redu i spremi njezina kolica pa nastavi vožnju u smjeru grada.

Pa sad, grada. Gmund je „grad” bio prije svega na papiru, i to od 1250., ali u načelu radilo se o selu s gradskim pravom, što se u stvarnosti odražavalo tako da je oko sela nastao pojas trgovina za gradnju, lanaca drogerija i supermarketa, svi veseli jedni kraj drugih, kao da ne postoji konkurencija. Trgovine u središtu grada, naprotiv, svake su godine mijenjale vlasnike jer nisu mogle odolijevati porastu cijena. Umjesto da pješice obavljaju kupnju u gradu, svi su se stanovnici centra vozili do velikih robnih kuća na rubu grada jer je ondje bilo „svega”. Zato je Antun sada, kao i svakoga dana, stajao u gužvi, iako se u ovom gradu ne bi smjele stvarati gužve.

Oglasi se Antonov telefon. Centrala. Naravno da je imao spremljen broj. „Dobar dan, gospodine Schwenk”, piskutala je tajnica. „Kako ide?”

„Ide!” odbrusi joj Anton.

„Onda vas mogu spojiti s gospodinom Beißkammerom.” Rekla je i odmah to napravila, iako Anton nije odgovorio ni da ni ne. Zapravo bi rado bio rekao ne jer poziv šefa osoblja rijetko je značio nešto dobro. Još dok je Anton razmišljao koje je značenje ime Beißkammer moglo imati nekada, šef je već bio na liniji. Pripadao je rijetkoj sorti ljudi koji su se javljali na telefon navodeći sve svoje titule.

„Magistar Harald Beißkammer pri telefonu”, rekao je magistar Harald Beißkammer.

„Je”, reče Anton.

„Gospodine... ahm... Schwenk... nužno moramo razgovarati, ako to tako mogu reći.”

„A da?” Brundao je Anton. Njemu se to nije činilo kao prijeka potreba. Jest i već morao, ali razgovarati ne, pogotovo ne nužno.

„Danas nam je pristigla jedna prijava da ste istukli jednog putnika tako da je morao u bolnicu.”

„Kako molim?” Anton se odjednom ipak malo zainteresira za razgovor.

„Prije točno četrnaest dana... Izbacili ste jednog mladića iz vozila. On je poslije podnio prijavu policiji. Liječnici u bolnici ustvrdili su prijelom ruke, višestruke kontuzije, podljeve i tako dalje.”

„To je nemoguće.”

„Ne može biti nemoguće kada mi to piše ovdje crno na bijelom.”

„Da imate videonadzor, kao autobusi u gradu, onda...”

„Gospodine Schwenk! Jeste li prije otprilike dva tjedna izbacili jednog putnika iz vozila, da ili ne?”

„Da. Ali...”

„Nema ali. Zna li tko je to bio? Kevin Kropf, gradonačelnikov sin.”

„Pa što? Izazivao je nevolju i u autobusu cipelario jednog mladca, morao sam...”

„Pa ne možete gradonačelnikova sina istući tako da mora u bolnicu!”

„Nisam dotaknuo gradonačelnikova...”

„Ne biste smjeli tući nijednog putnika, a kamoli tako da mora u bolnicu.”

„U životu još nikada nisam...”

„Ne mogu slušati vaše izgovore, gospodine Schwenk!

Gospodine Antone Schwenk. Dođite danas nakon završetka smjene na osobni razgovor. I to smjesta po završetku smjene. Doviđenja.”

Rekao je, i to je bilo to.

„Smjesta”, Anton je o toj riječi razmišljao već više puta. Nije li smjesta uvijek istog trenutka? Nije li smjesta tako trenutačno da, istog časa kada to smjesta dođe, ono je već i prošlo? „Najranije moguće”, bilo bi bolje da je tako rekao. „As soon as possible”, i to mu je magistar Beißkammer već rekao, čak i u obliku kratice, „asap”, a i u gradaciji kratice u „asapissimo”. Bilo kako bilo, Anton je osjećao da će njegovi dani na ovoj autobusnoj liniji vrlo skoro, ako ne i *asapissimo*, doći svojem kraju.

Anton je bio gladan, strašno gladan. Neki ljudi ne mogu jesti kada su nervozni.

Antonu je bilo obratno. Jelo ga je tješilo. Jelo ga je smirivalo.

Najviše su ga smirivali pereci. Pereci prerezani po sredini i iznutra debelo namazani maslacem. Bolja od toga bila je samo žemlja s mesnim sirom, ali čak ne uvijek. Neki ljudi budu siti već nakon što pojedu jedan pereg s maslacem. Anton, vozač autobusa, zastupao je mišljenje da je jedan pereg s maslacem zapravo tri griza, ne više. Dakle, bila su potrebna tri ili četiri komada da bi se složio dopola zadovoljavajući međuobročni zalogajčić. Nakon trećeg pereca malo bi se smirio, ali i postao malko melankoličan.

Dan prije, nakon što je na balkonu svoje susjede otkrio muškarca koji kašlje, Anton je gledao utakmicu na televiziji. Nije više znao ni tko igra. Uopće ga nije zanimalo nogomet. Samo mu je bio ugodan komentatorov glas, prebacivati program ionako nije imalo smisla jer ga ni druge emisije nisu zanimale. Jednoj od dviju momčadi u posljednjoj je minuti

uspjelo zabiti gol, a komentator je izrekao rečenicu koja je Antona ubola ravno u srce. „Ponovno se pokazalo da oni koji igraju isključivo defenzivno mogu samo izgubiti.”

Zapravo je čitav Antonov život bio jedna defenzivna akcija. Da je komentator rekao da se igrajući defenzivno teško može pobijediti, Antonu bi bilo svejedno. Ali izgubiti?

Nije htio izgubiti.

Doris je ionako mislila da je to grobljansko cvijeće grozno, zato joj nije teško palo autom proći kroz ukrasne cvjetne gredice nasred kružnog toka. Što je drugo mogla napraviti? Zastoj prema Liebkirchenu, sigurno se opet nešto dogodilo. Oni koji skreću desno blokirali su cijelu cestu, dakle, samo ravno dok maćuhice lete u zrak, a onda dalje prema autocesti! Doris se smiješila pomalo napeto, ali zadovoljno.

Napeto, ali zadovoljno – tako se osjećala i prije dva mjeseca, bilo je to 4. ožujka, još se toga sjeća, kada je Anton prihvatio njezin poziv. A njezina se napetost vrlo brzo ublažila kada je vidjela da se Anton ipak sasvim malo opustio i izišao iz svoje ljuštore. Dva su sata bili zadubljeni u razgovor, i to o Bogu i svijetu i životu, bez površna blebetanja. Baš je zanimljivo to sa ženama... Je li zbilja mogla vjerovati Antonu da ima tako malo reći u vezi s tim? Ili se on zbilja još nije bio sasvim odvojio od svoje majke koja bi ga najradije bila zaključala kod sebe da mu se ništa ne dogodi?

Doris prestigne čitavu kolonu koja se stvorila iza jednog traktora i pomislila, pa ja nisam trebala ispričati toliko o sebi, onda, tog 4. ožujka. Skoro da je zvučalo kao da skuplja muškarce... Slikar! Fotograf! Grafičar! Pa sad, na početku četrdesetih čovjek si može dopustiti poneku zanimljivu priču, ali možda nije trebala ispričati sve odjednom. I iako joj je vozač koji je dolazio iz suprotna smjera trubio prije nego što se izmaknuo na travu sa strane (no, ipak se može!), Doris se

čula kako govori.

„Ne samo da očito preferiram zanimanja s vizualnom komponentom, nego i muškarce koji se loše ponašaju prema meni.”

„Kako se itko može loše ponašati prema tebi?” Anton zatim upita, gotovo zaprepašteno.

„Slikar je bio jako sretan što ja imam fiksne prihode. Fotograf me je varao bez prestanka. A grafičar je očekivao da mu, nakon što dođem s posla, odradim i knjigovodstvo, napravim obrok i pospremam.”

„I ti si na to pristajala?”

„Da.”

„Zašto?”

„U početku iz ljubavi. Poslije iz gluposti. Jednom sam ispekla riblje filete, a on je, jer je ocijenio da kadulja ne ide uz njih, demonstrativno izvrnuo tanjur u smeće.”

„I što si ti napravila?”

„Pojela sam to sama. Ali u nekom je trenutku to i meni postalo previše. Još ne onda kada je ponovno zgužvao svježe izglačanu košulju jer mu nije bila dovoljno dobro izglačana. Ali vrlo brzo nakon toga.”

„Imaš li još adresu tog tipa?” upitao je Anton. „Vrlo bih rado porazgovarao s njim i objasnio mu da se tako ne ponaša prema ženama.”

„Ne brini. Moj idući muškarac sigurno je drag i mio. I junačan.”

„Junačan?”

„Netko tko nije kao drugi. Netko tko se odvaži činiti iznimne stvari. Netko s kime se mogu osjećati zaštićeno i sigurno.”

„Ja i nisam nešto izniman, ali mislim da ženu treba nositi na dlanu i poštovati i...”

Anton je zanijemio... A što sada, pomislila je Doris... Da barem taj stol ne stoji između nas ili da sjedimo malo bliže jedno drugome, na primjer, na klupi, to bi bio sasvim prikladan trenutak za poljubac. Ali Anton je umjesto toga rekao: „Ako želiš, mogu ti pokositi travu. Imam i električne škare za živicu. Zbilja, volim raditi u vrtu, a rado bih ti pomogao.”

To je u svakom slučaju bilo ljubazno... Poštovati i nositi na dlanu, to je zvučalo romantično. Pokositi travu i ošišati živicu također nije moglo štetiti.

Kada su popili vino i kada je u vrtnoj sjenici postalo svježije, Anton se pozdravio s Doris i krenuo kući.

Doris ga je otpratila do ograde.

Anton joj je pružio ruku. „Dokora, susjedo, nadam se.”

I ona je njemu pružila ruku i pogledala ga sa smiješkom... možda pomalo i podrugljivo? Bio je tako sladak i smotan. Doris je lijevom rukom blago podragala Antonov desni obraz. A onda mu je u lijevi utisnula brzi poljubac.

„Dokora, susjede”, rekla je.

„Želim ići na more”, izjavi Carla.

„Kako molim?” upita Anton.

„Želi ići na more”, reče Annika.

„Na ljeto, je li?” upita Anton, a u njegovu se glasu nekako čulo da Carla ljeto možda neće ni dočekati.

„Možda za mene idućeg ljeta neće ni biti”, reče Carla. „Pa pogledaj me.”

Anton je pogleda krajičkom oka. Nije ništa rekao jer s Carlom nije morao glumiti, to je već znao.

„Mama je jako bolesna”, objasni mala Annika. „Kaže da će se možda uskoro morati oprostiti od mene i tate. Ali želi još jednom vidjeti more. Svoj zaljev. Stvarno.”

„Stvarno?” ponovi Anton mrmljajući i pogleda Carlu kako onemoćala sjedi na svojem sjedalu.

„Rekla sam ti, noćas sam imala takve bolove da sam mogla mnogo razmišljati. I donijela sam odluku da još jednom želim otići kući. I to danas.”

„I to danas”, potvrdi Annika.

„Zašto kući?” upita Anton.

„Odrasla sam u San Marcu”, odvratila Carla. „Nisi to znao? Zar se ne čuje?”

„Pa primijetim da govoriš nekako drukčije... ali nisam nikada razmišljao o tome. A gdje je taj San Marco?”

„Kod Devina na gornjem Jadranu”, odgovori Carla.

„To neće biti baš jednostavno”, brundao je Anton. „Iz grada

možete vlakom do idućega grada, a onda možda otamo vlakom... prema Veneciji ili prema Trstu ili tako nešto. Imate li već karte?"

„Ne”, odgovori Carla i uspravi se, koliko je mogla. „Idemo s tobom. Tvojim busom.”

„Ali more nije na mojoj ruti”, usprotivi se Anton.

„Ponekad se možda moramo malo maknuti s pravocrtnog putanje kako bismo našli sreću”, odlučno reče Carla.

„Danas moram na razgovor sa šefom osoblja jer sam već previše skrenuo s pravocrtnog putanje. I pretpostavljam da će mi smjesta dati otkaz.”

„Eto vidiš”, reče Carla. „Onda je svejedno. Osim toga, ja već dugo znam da te tvoj posao više ne veseli. Pogledaj me. Mene raduje svaki dan. Dan bez radosti izgubljen je dan. Ti jesi zdrav, ali ni ti ne znaš koliko ti dana još preostaje.”

„A kako si ti to zamislila?” upita Anton.

„Sasvim jednostavno”, odvrati Annika. „Idemo autobusom na izlet. Tata danas vozi dugi let, vraća se tek sutra ujutro.”

„Molila sam svojega muža da sa mnom ode u moj zaljev,” doda Carla, „ali nije htio. Rekao je da je potpuno neodgovorno putovati tako daleko u ovome mojem stanju. A ako se nešto dogodi, rekao je, onda smo osuđeni na talijanske bolnice.”

„Ima pravo”, odgovori Anton.

„Ali što se može dogoditi?” inzistirala je Carla. „Što mi se još može dogoditi?”

„Ja ću svakako biti ondje i paziti na tebe”, reče Annika. „Dakle, što kažeš?”

Anton zagrize svoj perec s maslacem i razmisli. Ta mala Annika... Bila je tako ozbiljna, a opet takvo maleno sunce. Ali to s izletom, nekako je to prejednostavno zamislila.

„To je glupost”, odvrati Anton, vozač autobusa. „Pa ne mogu oteti autobus.”

Annika okrene glavu od njega.

„Što je?” upita Anton.

„Ništa”, hrabro će Annika. Skupi svu hrabrost koju je imala i odlučno reče: „Znala sam da se nećeš usuditi.”

Anton strpa ostatak svojega pereca u usta u jednom komadu. Kada ti jedna jedanaestogodišnjakinja rekne da si kukavica, to stvarno zaboli. Prije svega jer je istina. I zar nije Doris, zar nije upravo Doris rekla da se divi ljudima koji se usude, odvaže na nešto iznimno? S druge strane, zašto bi i dalje pokušavao zadiviti Doris kad je onaj muškarac kašljao na njezinu balkonu? A opet s druge strane... Zasnivjetlio mu je mobitel. WhatsApp poruka od Doris. „Bok, Antone, kako si? Kako vožnja?” Teško pitanje, pomisli Anton i odlučio odgovoriti malo poslije.

„Sutra sam slobodan”, reče. „Sutra ću vas odvesti na more svojim autom.”

„Sutra,” odvrati Carla, „sutra počinje moja peta kemoterapija. Muž mi neće dopustiti da je uprskam. A on se vraća sutra ujutro.”

„Onda ćemo ići nakon što kemoterapija završi.”

Carla se nagne prema Antonu što je bliže mogla i prošapće da je Annika ne čuje: „Nakon svake kemoterapije samo mi je još gore. Ne znam hoću li preživjeti iduću. Možemo otići danas ili nikada.”

Autobus stiže do grada. Kevin stoji na idućoj stanici. Ceri se pod svojom kapuljačom. Tih tristo metara do škole mogao je lagano i prehodati. Ali umjesto toga morao je pušiti i izgledati blesavo. Anton stane. Pogleda Kevinovu nacerenu facu. Zatim se i Anton naceri i pokaže mu srednji prst. Kevin je